

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Naročilna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se zavlačujejo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inzerate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — — — Telefon št. 220.

18. številka.

Maribor, dne 16. februarja 1921.

Letnik XIII.

Naš ugled v inozemstvu.

V beograjskem listu „Mali žurnal“ je bilo pred nekaj časom objavljeno pismo iz Berlina, v katerem se neki Srbin bridko pritožuje, da ne pokazuje naše ministrstvo za zunanje zadeve nikakega zanimanja za naša diplomatska zastopstva v inozemstvu. Do pisnik pripoveduje, da je poslala naša država uradnika v Berlin, da prevzame tam živino, ki nam jo ima izročiti Nemčija kot vojno odškodnino. Ze to pošiljanje po govedo, pravi zagrebški „Obzor“, je pravecati unikum v Evropi, razentega pa je omenjeni uradnik prevzel tudi posle diplomatskega zastopnika v Berlinu in čaka še vedno na svoje voličke, hodi v umazanem perilu, ker nima denarja, in je na hrani v eni najmanjših in najneznatnejših gostilnic velikega Berlina. Srbi, bivajoči v Berolinu, pa se sramujejo svojega reprezentanta. To bi bila le mala primera, kako razumeva naše zunanje ministrstvo oziroma celokupna osrednja vlada važnost ugleda naše države v inozemstvu. V Londonu so, kakor vedo poročati listi, poslali naši veleumni državniki moža, ki ne obvlada niti ene angleške besede, ki se ni prikazal niti enkrat v znanem Foreign Office-ju oziroma v angleški družbi. Isto je z diplomatskimi zastopstvi v metropolah drugih držav. Naša poslaništva in konzulati niso to, kar bi predvsem morala biti, namreč: verne reprezentance v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru, katerim naj bi delovali razumni politiki z gospodarsko in juridično naobrazbo. Kdor je študiral državne proračune, ve, da požre postavka „ministrstvo za zunanje zadeve“ prav ogromne svote, ker gre za vzdrževanje kompliciranega in številnega uradniškega aparata. Ravno radi tega, ker stanejo diplomatska zastopstva državljane veliko, lahko upravičeno zahtevamo, da so urejena primerno našim potrebam in da jim načelujejo celi možje. Motijo se gospodje pri osrednji vladi v Beogradu ako mislijo, da sta konzulat in poslaništvo istovetna z navadno policijsko ekspozičuro za vidiranje potnih listov. Dobro bi tudi bilo, če bi se vsaj deloma zamoglo uveljaviti načelo ravnopravnosti vseh treh plemen, ki bi omogočilo, da bi se poverila diplomatska služba tudi Slovincem in Hrvatom. Ali zamore inozemec verjeti, da smo Jugoslovani ujedinjeni, ako se šopirijo v naših diplomatskih zastopstvih ponajveč le Srbi in to celo od poslanika do zadnjega sluga in vartarja? Iz tega razloga je razumljivo, da se postopa na Dunaju, itd. s Srbi „nekoliko“ prijazneje nego s Hrvatimi in Slovinci, da ne govorimo o drugih državljanih. Odkar smo si ustanovili lastno državo, je preteklo dve leti in kljub temu se do današnjega dne vlada ni storila glade uredbe zunanjepolitičnih zastopstev prav ničesar. Dejstvo, da pošiljajo v inozemstvo ljudi, ki dotičnega jezika niti zmožni niso, govori zadosti. Predpisi nekdanje kraljevine Srbije, v katerih se zahteva znanje francoščine kot malodane edini pogoj za diplomatsko oziroma konzularno službo, so pač danes gotovo že zastareli. Kako lahko bi se pripetilo kakšnemu v inozemstvu bivajočemu Jugoslovancu, da bi moral molčati na očitek, češ, „saj imajo celo Azijati bolje kvalificirano diplomacijo nego vi, ki se prištevate med kulturne narode!“ Neznosnih razmer v zunanjepolitični službi je pa kriva v znatni meri protekcija. Ako bo vlada izvedla rekonstrukcijo naših poslaništev in konzulatov, si naj bo na jasnem, da diplomatska služba ni nikak privileg za razne beograjske rodbine, marveč za politično, gospodarsko in pravno visoko naobrazene sinove vseh treh plemen našega naroda, ki ne bodo na svojih mestih samo ponižni lakaji zavlačevalskih državnikov, marveč možje,

Jugoslovanski klub za naše narodne trpine.

Član našega Jugoslov. kluba poslanec dr. Hohnjec je stavil dne 10. t. m. odločno interpelacijo na ministrskega predsednika dr. Pašiča glede surovega in nasilnega preganjanja koroških Slovencev, ki so ostali pod nemškimi jarmom, od strani koroških Nemcev in nemštutarjev. Zlasti tisti koroški Slovenci, ki so glasovali za Jugoslavijo, so sedaj največji žrtvini, so brez pravnega varstva in vsak, komur se to poljubi, jih sme odkladati za najgršimi psovskami, jih sme preganjati, jih pretepati in jim groziti s smrtjo. Se celo nahujšana šolska mladina vpije z njegovimi psovskami zavedne Slovence. Nobena slovenska hiša ni varna pred naročenim napadom vpijanjenih nemškutarjskih surovežev. Koroški Slovenci ne najde zaščite pred nobeno oblastjo, njegovo imetje se sme nemoteno poškodovati in uničevati. Zavednim Slovincem odvzamejo obratne pravice, jih silijo k izseljevanju, ali jih pa kratkomalo izganjajo. Poslanec je v interpelaciji prav odločno zahteval, da vlada zbere vse dokazilno gradivo o potvori plebiscita na Koroškem ter zbrano gradivo vpošlje veleposlaniški konferenci, katera naj razveljavi plebiscit. Zoper prega-

katerim bo dobrobit in procvit domovine več nego tuje časti in odlikovanja.

Ze ponovno smo povdarjali važnost, ki naj bi jo naša vlada pripisala Celovcu z ustanovitvijo generalnega konzulata, kateri bi lahko bednim našim rojakom nudil pomoč v nasyetih in dejanju, in vendar se v tem pogledu ni ničesar storilo. Seveda, ker ni tako važna! Pač so pa ustanovili po preobratu poslaništvo v Madridu, kjer ni imelo osobje in uradništvo prav nobenega dela. Ko je prišlo v ospredje imenovanje za to mesto primerne osebe, so se zavzeli za nekoga hrvatskega literata, ki je želel spoznati romantiko Spanije, kjer je nameraval pisateljovati, in res: mož je postal diplomat. Po preobratu je vo dil našo zunanjo politiko Dalmatince Trumbič, mož žalostnega spomina. Če naša zastopstva v inozemstvu ne funkcionirajo, je to zakrivilo deloma tudi dr. Trumbičovo nerazumevanje za organizacijo diplomacije. Ko se je dr. Trumbič poslovil v zunanjem ministrstvu, so določevali smeri naše zunanje politike razni ministrski predsedniki, ki pa tozadevno niso storili ničesar.

Prišlo je tako daleč, da se vsled škandaloznih nedostatkov v naši zunanjepolitični službi širijo po inozemskih listih neverjetne in tendenciozne vesti o dogodkih v naši državi, kar ima za posledico, da raste nezaupanje inozemstva v našo valuto in končno tudi v državo samo. Na drugi strani pa naša vlada ni informirana o gospodarskih, kulturnih in političnih pojavih v tujih državah tako, kot bi morala biti. „Uprav čeno“ upamo, da se posreči vsemogočnim demokratom, krmarjem naše države, urediti našo zunanjepolitično službo, da bo ta ureditelj odgovarjala kulturnemu in gospodarskemu stališču, ki ga zavzema naša nova država med narodi Evrope.

Obmurske železniške zadeve.

Poslanca dr. Jos. Hohnjec in Jožef Klekl sta 12. februarja na g. železniškega ministra stavila to le interpelacijo:

Prekinjenje železniške zveze Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer, ki že traja več kakor pol leta, je rodilo tako težke posledice v prometnem in gospodarskem oziru za Slovenske go-

njanje koroških Slovencev pa naj naša vlada na Dunaju odločno ugovarja ter ta ugovor podkrepi z represalijami. Druga interpelacija, katero je isti poslanec dne 11. februarja izročil g. Pašiču, pa zadeva obrambo tržaških Slovencev, katerim laški fašisti zažigajo domove, tiskarne itd. Laški fašisti so že v tretjič napadli tržaško slovensko tiskarno „Edinost“, razbili stroje in poškodovali opravo. Škoda znaša čez 800.000 Kr. Krasno posloplje tržaškega „Narodnega doma“ je v razvalinah in le golo in začrnelo zidovje je priča o laški podivjanosti. Tržaški Slovenci niso varni ne življenja in ne imetja. Nahujšana laške tope groze pod zaščito laških oblasti zahteti ves slovanski življenj na Primorskem. Poslanec dr. Hohnjec je zahteval, da ministrski predsednik povzame najodločnejše korake pri laški vladi, da se zavaruje osebna svoboda in imetje onih nesrečnih primorskih Slovencev, ki vzdihujejo pod laškim jarmom. Poslanecem Samostojne niti ne pride na um, da bi se zavzeli za naše narodne trpine, ker so prepričani, da so storili svojo dolžnost, ako se zavzamejo za poddržavljenje habie in advokatov!

rice in obmursko pokrajino, da jih ljudstvo nikakor ne more več pranašati.

Slovenske gorice in obmurska pokrajina so odrezane od sveta. 70.000 Prekmurcev v Gornjem Prekmurju ni ma nobene zveze niti s Slovenijo niti s Hrvatsko. Vse za življenje potrebne reči se morajo iz Maribora in drugih oddaljenih krajev ali nositi ali pa z vozovi voziti, kar pri njih povzroča veliko porast že itak dosti visokih cen. V Prekmurju, kjer prebiva povečini samo siromašno prebivalstvo, je draginja za 20 do 30% višja nego v krajih, ki ležijo ob prometnih točkah in kjer se vrši redovit promet.

Ker je v Mariboru okrožno sodišče in višja davčna oblast ne samo za Stajersko, marveč tudi za Prekmurje, morajo ljudje iz oddaljenih krajev, zlasti iz Prekmurja, ponekod 50 do 60 kilometrov peš, če nimajo ali ne morejo plačati voza, do najbližje železniške postaje — do Ormoža. Koliko časa se stem izgubi in koliko stroškov je s tem združeno, ni treba še posebej omeniti.

Prekinjenje železniške zveze ima tudi to posledico, da poštna zveza ponekod sploh ne funkcionira več, drugod pa funkcionira čudovito slabo. Kaj pomenja zastoj, reduciranje in slabo funkcioniranje poštnih zvez, ni treba v 20. stoletju podrobno razlagati.

Zato je vsled dolgotrajnega prekinitve železniške zveze Spilje—Ljutomer zavladala med ljudstvom velika nevoľja, in to po vsej pravici. Avstrijska republika nima nobene pravice, da nam zapira železnico med Spiljem in Radgono, marveč je po senžermenski mirovni pogodbi dolžna naši državi dovoliti svoboden transit. Da nam slabotna Avstrija, ki napram celemu svetu mora nastopati kot prosilka, da ne pogine gladu, more kratkomalo zapreti obmejno železnico, do katere ima tudi naša država pravico, naši ljudje smatrajo kot veliko slabost naše države. Ako naša država ne bo kmalu uveljavila svoje avtoritete napram sedni Avstriji, bo ugled naše države še bolj padel in nezadovoljnost med obmejnimi ljudstvom bo še večja.

V zadnjem času se dostikaj razpravlja o gradnji železnice med Mursko-Soboto—Ljutomerom — Ormožem. Taka železnica bi bila življenska potreba za celo obmursko pokrajino in za sosednje pokrajine. Doslej je bila ta železniška zveza samo srčna želja teh pokrajin in predmet stremljenja za gospodarski napredek zavzetih čit-

niteljev. Zal, da železniško ministrstvo v tem oziru ni storilo drugega, nego prve pripravne korake.

Opozoriti je tudi treba, da je prekmursko ljudstvo jako ozlovoljeno radi tega, ker železnica med Mursko-Soboto in Hodošem že pol leta ne funkcionira. Ako je železniški upravi do tega, da nezadovoljnost in iz nje izvirajoče protidržavno hujskanje v teh krajih ne narašča od dne do dne, naj takoj ukrene, da se ta železnica odpre in preda prometu. Tudi železnica med Ljutomerom in Radgono funkcionira jako neredno.

Vprašamo torej gosp. železniškega ministra:

1. Ali hoče storiti vse potrebne korake in podvzeti vse mere, ki jih more, da se takoj upostavi redno funkcioniranje železniške zveze Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer?

2. Ali je železniška uprava voljna gradnjo železnice Murska-Sobota—Ljutomer—Ormož takoj vzeti v svoje roke?

3. Ali hoče g. železniški minister ukreniti, da se takoj zopet odpre in stavi v promet železnica Murska-Sobota—Hodoš?

Gornjesavinjska dolina in železnica.

V vojnem času je bilo življenje daleč proč od železnice bolj varno, kot ob železnicah; sicer so pa naši razni vojni revizitorji tudi najbolj oddaljene kmete pod Tirom in v Solčavski planinah; in kakor cerkve v višini, tako so oropali zvonov tudi poručnice sv. Lenarta (914 m visočine) in sv. Duha (1247 m).

Nastopajo mirni časi. Naša dolina je pa brez železnice. Najbližji Solčavani imajo do železnice nič več kot 45 km. Gornjičgrad, kjer so različni uradi, je oddaljen 22 km. Pri pomanjkanju voznikov in pri njih visokih cenah je v prvi vrsti inteligentni človek prisiljen, celo zimo čepeti za pečjo doma.

Če se bo razvila lesna industrija, in pomnožila lesna trgovina, ne bomo mogli shajati brez železnice. Gore na levem bregu Savinje so polne premoaga. Začeli so ga lansko leto kopati, a so zopet prenehali, ker naša dolina še nima železnice.

Kdo ne pozna lepe flosarije skozi do Solčave, po naravi tako krasne? In počitniških tednih po leti mrgoli domačih in tujih izletnikov, naša dolina pa nima železnice.

Iz Fale se bo napeljala elektrika po Slovenskem Stajerskem, mi flosariji se ne zmešamo za to. Lahko bi nam gnala tudi železnico, ko bi bil „kdo“ bolj podjeten. Kako prijetno bi bilo, ko bi spojili Kamnik z Rečico ob Paki okoli Gornjičgrad in Gornjičgrad skozi Ljubno s Koroško. Če bi to veliko več stalo kot ozkotirna železnica Poljane—Zreče, dvomim. In če tudi, nič ne dene, saj denarja imamo, manjka nam le podjetnosti. Kapital, na noge!

Gornjesavinjska dolina in falska elektrarna.

Spomladi se začne napeljavati elektrika iz Fale po Spodnjem Stajerskem, po krajih, ki so se prijavili za vpeljavo električnega toka. Dozdaj ni bilo slišati, da bi bil priglasil svoj tozadevni pristop tudi gornjegrajski okraj. Zakaj ne? Ali ne potrebujemo elektrike v naši dolini? Že za razsvetljavo! Občini Rečica in Kokarje s 4000 prebivalci v večjih vaseh so brez učič, razven par večjih kmetov ob Savinji in Dretih. Trg Mozirje je električno tako čarobno razsvetljen, da si morajo tržani svetiti s treskami, da ne zanesajo žlice na uho. Gornjičgrad konkurira z Mozirjem, nekoliko boljše je na Ljubnem. Luče in Solčava tudi še nimata elektrike.

Potrebna je iz gospodarskih ozir-
rov. Na Tirolskem n. pr. imajo kmet-
je elektriko napeljana visoko v gore,
kjer jim tudi goni različne stroje. Pri
nas je od Smihela do Solčave desno
in levo mnogo velikih kmetov v pre-
cejšnji višini, katerim bi bila elektri-
čna žica dobrodošla.

Potrebna je industriji. V „flosariji“
smo, to se pravi: les je naš glavni za-
služek. Upamo, da nam ga v bodoče
ne bo treba plaviti več daleč po Sa-
vinji in Savi; flosar biti je težko in
stroški so občutni. Upamo, da ga bo-
mo (les) lahko prodajali v tovarne ob
Savinji, kjer bi se naj izdelovalo raz-
lično blago iz lesa kot: vžigalice, za-
boji, kolesa, pohištvo in drugo.

Hočemo to odkloniti, kar mora ta-
ko in tako prej ali slej priti? Ali bolj
kaže, postaviti elektrarno pod Luča-
mi? Če bi ne bili to brez potrebe v
vodo vrženi milijoni, o tem naj sodijo
strokovnjaki. Mi nestrokovnjaki pa že-
limo, da bi merodajni činitelji kot so:
okrajni zastop in drugi, se začeli o
tej stvari — vsaj posvetovati!

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Na zadnji seji ustavnega od-
bora sta govorila iz vrst Jugoslovans-
skega kluba poslanca Sušnik in Sim-
rak. Med zadnjimi govorniki na tej
seji se je oglasil tudi dr. Žerjav, ki
je vrtel staro liberalno lajno za admi-
nistrativno decentralizacijo, a seve
brez avtonomije. Pobjal je ustavni na-
črt Jugoslovanskega kluba in mu očil
separatizem. Sklenil je svoje du-
ševno skromne besede z zatrdilom,
da bo glasoval za vladni načrt.

Ministrski svet se je v zad-
njem času bavil s preosnovno pokrajn-
skih vlad, z imenovanjem ministrskih
pomočnikov in z občinskimi volitvami
v Sloveniji.

Predsednikom slovenske
pokrajinske vlade je imenovan dr. Vil-
ko Baltič, načelnik ministrstva notra-
njih zadev.

Predsednikom deželne vla-
de za Sarajevo je imenovan zagreb-
ski pravosodni poverjenik dr. Gjur-
gjevič.

Poverjenik za socialno skrb
v Zagrebu dr. Markulin je postal po-
verjenik prosvete za Dalmacijo.

Ministrske pomočnike so do-
bila štirje ministrstva in sicer: mini-
strstvo notranjih del, šum in rud, fi-
nanc ter zdravja. Pomočnikom so ime-
novani profesorji strokovnjaki.

Radič pride s širimi svojimi
poslanci te dni v Beograd, kjer bo iz-
ročil obširno spomenico regentu z za-
htevo, da se odpokliče vojska iz Hr-
vatske.

Naši školje, ki so se mudili
v Beogradu radi protesta proti soko-
lizaaciji Šol, bodo dobili od Pribečevića
pismeni odgovor na svoj protest in so
bili povabljeni od ministra dvora Jan-
koviča na pojedino.

AVSTRIJA.

Avstrijski politični krogi so
začeli lansirati v javnost vesti o raz-
delitvi Avstrije. Pri teh govoricah se
upirajo na tozadevne izjave čehoslo-
vaškega zunanjega ministra dr. Bene-
ša, katere bi naj bil ta podal v Rimu.
Vse govorice o razdelitvi Avstrije so
izmišljotina in imajo namen vzbuditi
v javnosti prepričanje, da je antanta
pripravljena spremeniti senžermensko
mirovno pogodbo.

RUSIJA.

Mornarji so skuhalo sovjetski
vladi nevarno kašo. Ruska morna-
rica v Kronstadtu je zahtevala od so-
vjetske vlade dovolj hrane. Trocki pa
meste da bi ugodil zahtevi mornarjev,
je zaprl odposlanstvo mornarice, od-
poslal proti mornarjem rdečo gardo,
ki se pa je združila z mornarico. Na-
to so mornarji osnovali svoj mornar-
ski sovjet, zaprli uradništvo sovjetske
vlade, se polastili Kronstadta in Pe-
trograda ter prekinali vsako zvezo s
sovjetsko vlado v Moskvi.

Ruski general Kuropatkin,
znan izza rusko japonske vojne, je
umrl.

Politična poročila.

P OBČINSKE VOLITVE V SLO-
VENIJI. Do sedaj so pregledovali v
Beogradu občinski volilni red za Slo-
venijo. Demokrasko radikalni revizo-
rji tega volilnega reda so se zedinili
na načelo, da se izenači občinska vo-
lilna pravica s parlamentarnim volil-
nim redom. Za podlago novega občins-
skega volilnega reda bodo služili vo-
lilni sezname izza volitev v konstitu-
anto. Zenske ne bodo volile (ker se
jih boje liberalci in samostojni). Gla-
sovalo se bo s kroglicami, kandidat-
ne volilne liste bodo tiskane. Občins-
ke volitve se bodo vršile bržkone me-
seca aprila. — Demokrati so tako dol-
go revidirali občinski volilni red, do-
kler nišo prišli na vlado, da bodo
pripomogli sedaj slovensko liberalne-
mu triumviratu do upa vpliva na izid
občinskih volitev v demokraski prid.
Nekaj smešnega za občinske volitve so
zopet kroglice in tiskane kandidatne
liste, samo da bodo imele občine več
stroškov. O slovenskih občinskih vo-
litvah po demokraskem prikroju še
bomo govorili.

P PASICEVA BOLEZEN bo men-
da vendar le bolj političnega značaja.
Listi poročajo, da je politični starosta
zopet okrevljal v toliko, da vodi svoje
posle. Pašiču je gotovo posinila na
njegovo bolniško posteljo rešilna zvez-
da kakega zemljoradnika Vošnjaka ali
pa Pucelja, ki se je odločil, da podpre
s svojim portfeljem trško vladno stav-
to Pašičevega kabineta. Ako Vošnjak
in Pucelj ne bosta šla v vlado, bo Pa-
šič zopet lezel v posteljo in ležal men-
da tako dolgo, ne bo pod streho nova
ustava.

P VOJNA SKODA V SRBIJI.
Komisija ministrstva pravde za vojno
odškodnino se bavi intenzivno z zbi-
ranjem gradiva ter namerava v naj-
krajšem času dostaviti reparacijski
komisiji v Parizu zapisnik vojne sko-
de v Srbiji. Tako poroča „Narod“.
Komisija za popisovanje poškodova-
nja Srbije po vojni že deluje in poslu-
je dve in pol leta. In v tem času brez
vestni komisarji niso zbrali toliko smi-
sla in usmiljenja do vojne skode in
bede srbskega naroda, da bi bili zgo-
tovili zapiske o vojni škodi Srbije. Po-
tem pa se čudimo, da ne prbije Sr-
bija vojne odškodnine, kako zlodija, če
pa blodijo demokraski, gotovo mast-
no plačani komisarji, po kaosu srb-
skih vojniških poškodb in še do danes
niso dognali, kaj in za koliko so oško-
dovali Srbijo Avstrije, Madžari, Nem-
ci in Bolgari. Ako kažejo beograjski
oblastniki tako malo smisla za srbski
narod, ali se smemo čuditi, da nima-
jo ne ušes, ne oči za zboljšanje hr-
vatskih in slovenskih razmer! Ali je
to skrb za državo? Ne! ampak demo-
kraska korupcija, kateri sta Srb, Hr-
vat in Slovenec deveta briga, samo
da je težak demokraski žop!

P TAKTIKA ZEMLJERADNI-
KOV. „Narodna politika“ javlja iz Be-
ograda: Dne 11. t. m. je prispel v
Beograd član vodstva Samostojne
kmetijske stranke, mesar Pucelj. Nje-
gov prihod je v zvezi z novimi poga-
janji s Pašičevo vlado, ki jih zelo for-
sirajo slovenski samostojneži. Istočas-
no je pa izjavil predsednik zemljorad-
niškega kluba, g. Avramović, da o
kakem vstopu kluba v Pašičevo vlado
ne more biti govora. Klub je izdelal
svoj lastni ustavni načrt, ki ga bodo
predložili ustavnemu odboru. Ta na-
črt se razlikuje znatno od vladnega;
v istem je vnešen poseben socialno-
ekonomski del in se razlikuje od vlad-
nega načrta osobito v vprašanju ad-
ministrativne razdelitve države. Ni
še znano, kaj bodo napravili nezado-
voljneži. Tudi ni jasno, kaj bodo pod-
vzeli slovenski samostojneži, ki so se
vedno izrekli za sodelovanje z demo-
krati.

Dnevne vesti.

D ZADEVA ZAPRTEGA KLEK-
LA. Poslanca Jožef Klekl in dr. Jos.
Hohnjec sta 12. februarja vprašala v
ministrstvu zunanjih zadev, v kate-
rem štadiju je sedaj zadeva od Mad-
žarov zajetega in zaprtega g. Jožefa
Klekl, župnika v Velikih Dolencih. G.
minister Tiša Popović je izjavil, da je
naše ministrstvo že velikokrat posre-
dovalo za našega od Madžarov proti-

zakonito zajetega državljana Klekla,
da ga pa Madžari neboje pustiti na
slobodo, češ, da je špijon. Napravili
so mu tudi proces zaradi špijonaže.
Kako in ali se je ta proces dokončal,
tega naše ministrstvo momentoma ne
zna. Ko sta naša poslanca se odločno
zavzela za nedolžnega Klekla, katero-
ga Madžari po krivem dolžijo špijona-
že, samo da bi se maščevali nad njim
kot jugoslovanskim domoljubom, je g.
minister Popović obljubil, da bo naš
zunanji urad takoj zopet zahteval os-
vobojenje Klekla ter da bo za zadevo
Klekl tudi zainteresiral Rimsko stoli-
co.

D JUGOSLOVANSKI KARDINAL. V
mesecu marcu se bo sestal v Rim
papeški konsistorij. Ob tej priliki bo
imenovanih 14 novih kardinalov. Me-
njim bo tudi en jugoslovanski nad-
škof. Domneva se, da bo imenovan
kardinalom zagrebški nadškof doktor
Ante Bauer.

D NOVEGA DEZELNEGA PRED-
SEDNKA imamo in g. razmejiteni
diplomat dr. Pitamic je ostavil prestol
predsedstva za Slovenijo. Ne vemo, če
ni spodnesla Pitamicu predsedniškega
stolca nesrečna razmejitev na severu,
za katero je nagradil g. Pitamica Be-
ograd z ostavko. Ako ne priznava Pi-
tamicevih razmejitenih zaslug Beo-
grad, jih bo pa zopet „Deutsche
Grenzwaclit“, kateri je g. dr. Pitamic
posebno ljub in drag.

D „CONFITEOR“ DR. ŽERJA-
VA. Liberalni mladin Žerjav je napi-
sal v 6. številko „Domovine“ (njegov
lajbžurnal, op. ur.) kratek članek pod
naslovom „Za obrtni stan“, ki je pa, če
se ga natančneje premotriva, v erni
confiteor dr. Žerjava samega. Naš g.
Grega mislijo namreč tako-le: „Pred
vojno čevljar, danes pisar, kmečki sin
danes orožnik, portir, konduktor. Ču-
dovit je ta beg iz produktivnih pokli-
cov v neproduktivne. Nerazumljiv, če
se gleda na bedo vseh fiksno nameš-
čenih. Razumljivo je le, če podakne-
mo slab nagib: željo, manj delati in
brezskrbno živeti.“ Vse to, kar je na-
pisal dr. Grega o tem pojavu v dana-
šnjem življenju, je verjetno. Neverjet-
no, zares neverjetno pa je beganje g.
Žerjava iz ene pozicije v drugo. Pred-
včerašnjim tajnik Jugoslovanskega
kluba na Dunaju, včeraj osebni taj-
nik dr. Korošca in njegov spremljeva-
lec na potovanja v Pariz, danes pa šef
generalnega štaba Pribečevićeve vo-
jske, ki se pripravlja na veliki pohod
proti klerikalnemu lintverju. Res, ču-
dovit je ta beg iz enega tabora v dru-
gega!

D AVSTRIJA zahteva del Prek-
murja. Poročila iz Gradca pravijo, da
zahtevajo avstrijski delegati v razme-
jitveni komisiji značne spremembe b-
v se državne meje, tako da bi Avstrija
dobila zapadni pas Prekmurja v širi-
ni 6 do 10 kilometrov, ki je dolg 15
kilometrov. Nemci utemeljujejo svojo
zahtevo iz gospodarskih razlogov in
se opirajo na dejstvo, da je 90% pre-
bivalstva v omejenem pasu nemške
narodnosti. Naši člani razmejivene
komisije so zavzeli stališče, da je nem-
ška zahteva nespremljiva, ker je me-
ja v mirovni pogodbi natančno dolo-
čena in radi tega ne more biti spor-
na. Male korekture bi bile po mnenju
naših delegatov mogoče le potem di-
rektnega sporazuma med avstrijskimi
in jugoslovanskimi delegati. — Iz gor-
njega poročila je razvidno, da je vz-
budila naša popustljivost v vprašanju
razmejitve pri Nemcih prav lakomno
skomino po naši zemlji. Ker so jim
naši delegati na Stajerskem ponudili
prst, hočejo sedaj v Prekmurju kar
cele roko. Čeprav je neverjetno, da bi
se posrečilo Nemcem, dobiti lepi kos
Prekmurja v njihovo posest, vendar
že zdaj opozarjamo našo delegacijo,
da energično nastopi v vprašanju po-
drobne razmejitve, ker nočemo žrtvo-
vati nenasišnim Avstrijcem niti košč-
ka slovenske zemlje.

D NEMSKO ROVARENJE v Me-
žiški dolini. „Jugoslavija“ poroča, da
sta dobila posestnika Albrecht in Pau-
litsch iz Nonče vasi po novem letu
vsak po 1 voz vojaških pušk in mu-
nicije. Čemu pa imamo pravzaprav o-
rožništvo in naše polt čne oblasti?
Ako je to poročilo istinito, je oblast
dolžna, vtakniti omenjena rovarja ne-
mudoma v zapor. Kaj bi rekli Nemci,
ako bi Slovenci onstran meje uganja-
li take stvari? Prepričani smo, da bi

jih preganjali noč in dan. In mi! Mir-
no gledamo, kako rušijo naše državo
na vseh koncih. Tužna nam majka!

D PRIJAVA TRGOVSKEGA oso-
bja. Trgovsko osobje, od strani svo-
jih šefov ni popolnoma javljeno pri
trgovskem gremiju. Gremij opozarja
tem potom vse svoje člane, da vsi na-
tanko pregledajo, koga še pri gremi-
ju niso javili, da to storijo v teku 3
dneh. Opozarja se zadnjič, da je vsa-
ko izpremembo pri osobju gremiju ta-
koj in vedno javiti. Kdor bi še nada-
lje to opustil, se bo naznanil obrtni
oblasti, ki bo vsakogar občutno kaz-
novala. — Trgovski gremij.

D POVRAČILO za nemška nasil-
stva. Ker na Koroškem nemčurji še
vedno nadaljujejo svoja preganjanja
Slovencev, je naša vlada sklenila,
nastopiti proti našim Nemcem z vs-
o odločnostjo. Vlada namerava ukiniti
nemško gimnazijo v Ljubljani, katero
ne obiskuje zadostno število nemških
dijakov in se bo za iste ustanovilo na
kakšnem srednješolskem zavodu para-
lelna razrede. Popisali bodo tudi vse
osebe, ki agitirajo na našem ozemlju
za razne protidržavne akcije; pred-
vsem gre tu za avstrijske državljane.
Odslej bodo baje gledali tudi nemškim
podjetnikom v naši državi zelo na pr-
ste. Smo radovedni, ali pride do izve-
dne napovedanega povračila.

D SAMOSTOJNI POSLANIK Ja-
nez Urek in verižništvo. Veliko je gre-
mel naš Urek pred volitvami po sve-
jih samostojnih pohodih in shodih.
Slikal je svojim lahkovernim in poli-
tično nezrelim samostojnikom, da je
naša krščanska stranka kriva vsega
nereda v Jugoslaviji. Posebno na dr.
Korošca je valil krivdo, da podpira
korupeljo v državi, da zvišuje, mno-
ži davčna bremena kmetškemu ljud-
stvu, da podpira draginjo in verižni-
štvo. Urek je hotel igrati vlogo zago-
vornika kmetških pravic, zatrla je
ljudskih krvososov. To vlogo je hotel
Urek igrati pred očmi neukega ljud-
stva. Med štirimi stenami je pa bil
naš Urek zagovornik velikega veriž-
nika Janeza Umeka, starijodnega na
Pušenbergu št. 10. Imenovani Janez
Umek je bil svoj čas stajercijanec in
priden bralac ptujskega Stajerca. Za-
dnja leta se je podal na polzka pota
obrestinosnega verižništva. A imel je
smolo. Zasačila ga je roka pravice
pri njegovem rokodestvu. Posesstvo so
mu sekvestirali in Umek je slutil, da
ga čaka huda kazen. Zafekel se je k
srditemu preganjavcu bogatih veriž-
nikov, k Janezu Ureku. In ni se va-
ral Umek v svojih upih. Ivan Grozni
iz Globokega, po domače Urek, se je
potegnil za verižnika Umeka. Posre-
doval je pri dr. Žerjavu, duševnemu
očetu samostojnih kmetov v prilogu U-
meku, ki je tudi postal samostojnež.
Posredovanje ni bilo zaman. Umek je
bil rešen nadležne sekvestracije in
odpuščena mu je bila polovica kazni.
Upamo, da bo Urek dosegel svojemu
verižniku v Beogradu spregled še o-
stale kazni. Zakaaj, Urek je član ze-
mljoradnikov, ki vživajo pri vladi in
v zbornici velik ugled.

D LIBERALNA MANIRA. Neda-
vno so politikovali veljaki v neki go-
stilni ob vznožju častitljivega Pohor-
ja. Govor se je sukal okoli avtonomije
in centralizma. Stari narodnik, g.
Luka Hleb iz Smolnika, je povdarjal,
da je centralizem nazadnjaški. To je
silno razkačilo lesnega magnata ter
veledemokrata Viktorja Glaser, ki je
zabrusil zavednemu narodnjaku in na-
šemu pristažu sledeče: „Ti si izdaja-
lec domovine! Niti vreden nisi, da ti
pljunem v obraz!“ — Citirani izraz je
povižna cvetka iz zbirke: „Liberalne
manire.“ G. Luko Hleba naj tolaži za-
vest, da liberalna drevesa ne bodo ra-
sla v nebesa.

D ORMOŽKA POSEBNOST. Ne
pretiravamo, če rečemo, da se prista-
ši Kmetске zveze v ormožkem okraju
lahko štejejo med prve načelne izob-
ražence ne samo v slovenskem delu
Stajerske, ampak v celi Sloveniji. Ka-
kor pa ima vsak kraj svoje posebno-
sti, tako jih ne pogrčaja tudi naše me-
stece Ormož. Da potolažim svojo že-
jo, stopim po dolgi vožnji v gostilno
Bauer. Nisem verjel svojim ušesom,
ko slišim v gestilniškem lokalu samo
nemško brbljanje. Še malo in zmotilo
bi me bilo prepričanje, da sem se na-
mesto v naš Ormož pomotoma odpr-
jal kam čez mejo v deželo lačuber.

Pridobivajte naročnike!

garov. Nekateri Ormožani si nikakor ne morejo predstavljati dejstva, — da smo danes v Jugoslaviji in ne več pod črno-žolto zastavo.

d DRZ. POSREDOVALNICA a delo v Murški Soboti ima na razpelo go par tisoč poljskih delavcev, obrtniških vajencev, pomočnikov ter hlapcev in služkinj. Delodajalci, ki iščejo poštene delavce in služkinje, naj se obrnejo z navedbo dela, plačila, prevoznine in oskrbovanja na drž. posredovalnico za delo, podružnica za M. Soboto in Prekmurje v Murški Soboti.

d VINARSKI ODSEK nam je, kakor smo se prepričali, res poslal svoj poziv vinogradnikom glede uvoza italijanskega vina, ki ga pa nismo preleteli; krivda leži najbrže na pošti. To bomo, ker nečemo delati nikomur krivice.

d ZA NARODNO ZDRAVJE. Ministrstvo za narodno zdravje je zahtevalo za novo proračunsko leto 200 milijonski kredit v dinarjih. Svota je namenjena za izvedbo zdravstvenega programa.

d NAKNADNE OBCINSKE VOLITVE v Beogradu se bodo vršile 6. marca. Demokratije in radikali bodo nastopali s posebno listo. Svoje liste bodo postavili tudi socialisti in republikanci. Komunisti bodo baje glasovali za republikance.

d PAROBROD „Maria Immaculata“, last dubrovnškega društva, je dospel pod jugoslovansko zastavo v Gruž ter bo vršil plovno službo med našo državo in Ameriko. Parnik „Maria Immaculata“ je naš prvi prekomorski parnik.

d PREZIDENT Masaryk bolan. Prezident Masaryk je težko obolet. Vsa učilišna profesorja praške medicinske fakultete so ugotovili vnetje levega dela pljuč in vnetje kite na desni nogi. Njegovo zdravljenje bo trajalo dalje časa.

d STRAH PRED HABSURZA-NL „Tamps“ doznava, da so dobili zastopniki zavezniških držav v Budimpešti navodila, v katerih se porjuga vest, da ne pripustijo zapadne velesile, vzpostavitev monarhije na Madžarskem. Velesile so zavzele odklonilno stališče zgolj radi Habsburžanov.

d SVARILLO NEMSKIH SKOFOV. Katoliški škofje Nemčije so povodom državnih volitev izdali na vernike sledeče lepo svarilo: „Zopet ste pozvani na volišče. Dne 20. februarja t. l. se vrše volitve v državni zbor, v deželne in okrožne zборе. Sklepi teh važnih zbornic utegnejo biti dalekosežnega pomena za obstoj in red naše države, za pravice in svobodo naše sv. katoliške cerkve in za ohranitev verske šole. Vsled tega smatramo za resno dolžnost kot vaši nadpastirji, da vas opominjamo, da storite povodom teh volitev svojo dolžnost kot državljan in kot zvesti otroci sv. katoliške cerkve. Vi vsi, katoliški možje in žene, morate iti voliti! Ne pozabite, kakšna odgovornost vas čaka, ako se volitev ne udeležite in s tem zakrivite nesrečen izid volitev. Volite samo take zastopnike in zastopnice, ki nudijo sigurno jamstvo, da se bodo zavze-

maši za varstvo vere in nramnost v naši državi ter se bodo odločno upirali vsem stremljenjem, ki bi utegnili oropati katoliško cerkev njenega blagodejnega vpliva v državi, v šoli in v družini.“

d PATRIJOTICEN samomorilec. V Hannoveru je govoril pred nekaj dnevi neki profesor dijakom o neizvedljivosti pariških zaključkov, jim slikal v vznešenih besedah tužne dneve Germanije, potegnil revolver ter se ustrelil na katedru. Pač redki patrijotizem.

d NACRTI BEROLINSKIH KOMUNISTOV. „Deutsche Tageszeit.“ je objavila načrte komunistov, ki nameravajo pod vrhovnim vodstvom Moskve izvesti državni udar. List pristavlja, da bodo vse predpriprave končane dne 1. marca.

d NEMCIJA ponuja zaveznikom 150 milijard vojne odškodnine v zlatu. To nemško plačilo smatrajo za največjo nemško reparacijsko zmožnost. Seve so v tej nemški ponudbi zapopadene tudi vse dosedanje nemške datjave.

d STRASEN VIHAR v Severni-Ameriki. Iz New-Yorka poročajo o strašnem orkanu, ki je opustošil v bližini mesta Oetnee (država Georgija), veliki del pokrajine. Vihar je podiral hiše, izruval drevesa in je bilo ubitih 32 oseb.

d VEST IZ UJETNISTVA. Slovenec, ki se nahaja še zdaj v ruskem ujetništvu, piše, da ni mogoče kupiti tam ničesar, osobito ne revnemu človeku. Ujetniki dobijo na dan 10 dkg kruha. Tudi jim ni znano, kam so pripadli naši kraji, ker so po Rusiji razširjajo vesti, da razsaja v naših krajih velika revolucija.

d PODRAVSKA PODRUŽNICA SPD RUSE. Javnost zamenjava Podravske podružnice SPD za novo Mariborsko podružnico, ki se je ustanovila leta 1919, med tem ko obstoja prva že 20 let ter se je borila pod avstrijskim režimom z velikimi težkočami. „Slov. Narod“ je pred par dnevi kar naravnost pisal, da je priredila „Pohorska podružnica SPD“ v Mariboru sijajen planinski ples, ki je v vsakem oziru najbolje uspel. Podpisana podružnica pa je pred dobrim mesecem stokala v mariborskih časnikih, da se ji slabo godi, da si je nakopala z novo stavbo pri „Ruški koči“ velik dolg i. t. d. ter prosila podpore. Marsikdo, ki ima v teh „materijalnih“ časih še kaj smisla za planinstvo, si je pač mislil: s „planinskim plesom“ si je pa „Podravska“, oziroma „Pohorska podružnica SPD.“ že opomogla. Opozorjamo torej, da obstojata Podravska in Mariborska podružnica SPD, ki delujeta vsaka za se popolnoma ločeno. Da pa ne bo zamere, še priomnimo, da iz sreca privoščimo Mariborski podružnici, da so ji rojenice že ob njenem rojstvu postale zibelko tako mehko. — Podravska podružnica SPD. v Rušah.

DAROVI. Za Dijaško kuhinjo v Mariboru se je nabralo na svaški Prolog-Janžekovič v Zagajncih pri Moškanjcih 140 K. — V prid Kaf. slov.

izobraževalnega društva v Zaleu je nabral g. Ivan Holobar na svatbi Janč-Tratnik v Vrblju 234 K. — Za „Društveni dom“ v Središču se je nabralo: na svatbi Jurkovič-Polman 74 kron, na gostiji Trstenjak-Zadavec pa 68 K. — Na svatbi Ivanuša-Snejder v Salovcih so zbrali gostije 72 K.

DAR DIJASKI KUHINJI v Mariboru. Na gostiji Zdolšek na Sladki gori se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 150 K; na gostiji Novak-Kardinari v Stari-novivasi pa 83 K. Priserena hvala! Družini Novak-Kardinari kot starim naročnikom „Slov. Gospodarja“ čestita uredništvo.

d DIJASKA KUHINJA v Ptuj. Nabralo se je zanj na gostiji Vodušek-Lobnik na Gorici, župnija Cirkovce, 140 K; na gostiji Jurgec-Stummlberger, Zavrče, 158 K; na gostiji F. Preloga, v Zagajncih 142 K.

ZA POSTNI CAS se tople priporočajo. Marija žalostna Mat. Spisal dr. Jos. Hohnjec. Ta molitvenik obsega krasna premišljevanja posebno za krščanske matere. Stane trdo vezan z rdečo obrezo s poštnino vred 15. K. Naroči se v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 2. Veneesvetih pesmi. To je najlepša slovenska zbirka, ki obsega 1000 pobožnih pesmi. Stane lepo vezana z rdečo obrezo s poštnino vred 30 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Iz celjskega okrožja.

d POUČNO PREDAVANJE za Celje priredi SKSZ v četrtek, dne 17. t. m. ob osmih zvečer v dvorani hotela „Beli vol.“ Govori narodni poslanec g. Krajnc o pomenu gospodarskega vprašanja. Vabimo somišljenike, da se udeleže polnoštevilno poučnega sestanka.

d IZ GORNJESAVINJSKE DOLINE. Kaj pa delajo naši rdečkarji? Mačka imajo. Kaj še? V laseh so si. Delijo si škofovo posestvo — na papirju — a drug drugemu ne privoščijo peč zemlje. Republiko so jim obetali rdeči prijatelji iz Celja in Ljubljane, a zdaj prihaja iz Beograda centralizem; zato vihtijo v jezi pesti proti Celju in Ljubljani s povdarkom: Zapeljivi, rdeči tarbarji, lažnjivci, ne bomo vam šli več na limanice! „Militarizem bo odraavljen!“ so razglašali letaki pred volitvami. In po volitvah? Brdko spoznanje — a prepoznal Kaj ne: obljubiti in izpolniti je dvoje?!

d G. NADUCITELJ, znani Kocbek iz Gornjegograda, snuje „svojo“ stranko. Gorje mu, kdor se mu ne pokori! Zato je dobil dopust iz „zdravstvenih ozirov“ že lansko leto in si je ga dozdej podaljšal. Revmatizem ga lomi, a po hribih je lazil cele počitnice in se prav dobro imel v planinskih kočah. „Vergih!“ mu je stobil v ude, a pri agitaciji za volitve je bil precej uren. Zda pa dela različnim lesnim trgovcem bilance in to še več nese kot visoka nadučiteljska plača; časa ima dovolj, saj je na dopusti „iz zdravstvenih ozirov.“

ZOB ZA ZOB. Izpod šolskega podstrešja v Rečici ob Savinji letijo

maščevalne puščice obrekovanja ter zabavljauja skozi „Ljudski glas“ na naše vrle somišljenike visoko ugledno rodbino Turnšekovo na Rečici in v Nazarju in Pevčevo v Mozirju. Mi na te izrodke belanih, „zmrzlih“ ženskih možgan ne odgovarjamo; samo vprašamo, kdo je v vojski bolj obogatel, kot različni avstrijski računski podčastniki. Mogoče bi znali pojasniti to Vi, g. trgovec Kostajnshek? Častitamo tudi g. šolskemu vodju Zemljiču, da ima dve tako čedni miški na šolskih dilah. Ali bo prav slanovskim tovarišem, da se njih koleginje ogrinjajo z „rdečim“ plaščem? Ha, ha! Gornjesavinjski učiteljstvo z g. Kocbekom na čelu hoče biti ja „steber liberalizma“! Kaj ne, g. Kocbek? Sicer pa, če ne bodo stari miši na rečiških dilah nehale glodati na časti drugih, jih pa bomo pognali tja, kamor že davno spadajo. Zob za zob!

d IZSELITEV. Iz Nazarja v Savinjski dolini se bo po Veliki noči izselila nazaj v Mirno na Goriškem čevljarska zadruga. Mi ji želimo srečno pot, ker smo kljub čevljarski zadrugi bosi in so cene čevljev višje kakor po drugod.

d REČICA ob Savinji in Rečica ob Paki. Pri določanju pošte se godijo nerednosti. Poštni in drugi uradi in zasebne stranke ne razločujejo Rečice ob Paki od Rečice ob Savinji. Uradno je le „Rečica ob Savinji“, to je trg, oddaljen 12 km od „Rečice ob Paki“, ki leži ob železnici. Nemeč je imenoval Rečico ob Savinji „Riez“ in Rečico ob Paki „Riezdorf.“ Zakaj se je zdaj v Jugoslaviji upeljalo isto ime za vas in trg? Obenem je Rečica ob Paki tudi za Rečico ob Savinji kot za celo Gornjo Savinjsko dolino železniška postaja. — Da bo konec zmešnjave, se naj uvede za Rečico ob Paki novo ime!

Iz Maribora.

STOLNIM DEKANOM lavant. kapitula je imenovan preč. d. dr. Ivan Tomažič. Cest tamo!

d PREDAVANJE o sokolstvu bo v petek ob 8. uri zvečer v dvorani Kat. pom. društva v Lekarniški ulici št. 6 (za rotovžem). Predava jur. Fr. Kramberger. Po predavanju debata o predmetu. Pridite!

d „TABOROVA“ POLEMKA z nami in socialisti je ravnotaka kakor račja hoja po suhem. Primeru z luno pa radi verjamemo gospodi krög „Taborova“, ker vsakdo ve, da Taborite rika luna.

d MARIBORSKA DIVIZIJSKA GODBA priredi v soboto, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v Götzovi slavnostni dvorani svoj VIII. simfonični koncert. Vse ljubitelje resnične glasbe o pozarjamo na izvanredni umetniški užitek, ki ga bo nudil prvi koncert naše, po svojih častnih tradicijah znane vojaške godbe v tej sezoni. — Predprodaja vstopnic in detajliranih programov se prične dne 16. t. m. v trgovini Zlate Brišnik, Slovenska ulica in v trgovini z muzikalijami g. Josip Höfer, Šolska ulica. Za kurjavo dvo-

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

Ta nesrečni klobuk mi je povzročal prave muke, svoje duševne. Naračen je bil iz pajčolana, ki so ga imeli nekje shranjenega še izza smrti gospoda de Lavalle, in podobni gibanci ki so si jo razposajeni polzi izbrali za pozorišče svojim sprehodom. Gotovo sem bila zelo grda v njem, in to mi je bilo neznosno. Snela sem ga, zmečkala v kepo in stlačila v žep, čigar obširnost in globokost je delala čast praktični nadarjenosti Suzanini.

Drugo, kar me je mučilo, je bil strah, da se bom obnašala bedasto. Vedela sem, da bom srečavala premnogo stvari, ki so za druge same ob sebi umljive, meni pa bodo vzbujale iznenadenje in začudenje. Da torej ne izpostavim smešenju svojega samoljublja, sem sklenila, da bom skrbno premagovala vsako začudenje.

Take in enake skrbi so me zamočile, da se mi pot ni zdela dolga. Misliha sem, da smo še daleč od mesta, ko smo že voz li mimo prvih hiš.

Napolili smo se koj na kolodvor in naglo prevozili mesto, kolikor so pač

dovoljevale trde kosti našega kljuse-ta.

Seveda sem si strica mislila dolgega in suhega. Pa ni bil tak!

Zelo sem se zavzela, ko je stopil k vozu rejen človek srednje velikosti in vzkliknil — ako se sme reči, da je moj stric sploh kedaj vzkliknil —:

„Dober dan, nečakinja! Res sem že mislil, da bom zastoj čakal.“

Podal mi je roko, ko sem stopala iz voza, in me pristrčno objel. Nato pa si je ogledal mojo postavico od glave do nog in rekel:

„Ni višja ko palček, pa vražje lepa!“

„To je tudi moje mnenje, stric.“ sem odgovorila in skromno povsila oči.

„Ah —! To je — vaše mnenje!“

„Seveda —! In tudi moj župnik misli tako in tudi —. Pa, glejte, tu je za vas pismo od gospoda župnika!“

„Zakaj pa ni prišel seboj?“

„Zadržala so ga različna cerkvena opravila.“

„Skoda! Rad bi ga videl. — Vi pa nimate klobuka, nečakinja?“

„Imam ga, stric! V žepu je.“

„V — žepu —? Kako to?“

„Grd je, stric!“

„Lop razlog! Ali se je že kdaj videlo, da kdo nosi svoj klobuk v žepu? Brez klobuka se ne potuje, draga! Hitite in spravite v red svojo glavo, jaz pa med tem oskrbim vašo prtijago.“

Oplašena po tem nagovoru sem si posadila klobuk spet na glavo in pri tem ugotovila, da potovanje v žepu ni posebno zdravo za to vrsto obrtnih izdelkov.

Poslovila sem se še od Perrine in Janeza.

„Ah, gospodčna!“ mi je rekla Perrina, „če bi bili vi lepa in dobra krava, bi mi ne bilo huje, da se moram ločiti od vas —!“

„Hvala lepa!“ sem ji rekla napol smeje, napol v solzah. „Objemiva se še, pa z Bogom!“

Poljubila sem napeta in rdeča Perrina lica, ki je nanje, bojim se, že več ko eden sladkobesedni „izrodek človeštva“ pritisnil mimogrede svojih par polnodonečih poljubov.

„Z Bogom, Janez!“

„Na s ilenje, gospodčna!“ je rekel in se neumno režal. To je bilo pri njem znamenje ginjenosti.

Par trenutkov pozneje sem sedela

v železniškem vozu, svojemu stricu nasproti, nema in vsa zavzeta nad živahnim vrvenjem kolodvora in nad mojim novim položajem.

Ko sem se nekoliko pomirila, sem si ogledala gospoda de Pavol.

Moj stric je bil srednje velikosti, krepkega telesa in širokih pleč. Njegove roke so bile močne, prsti so bili debeli, rdeči, slabo negovani. Na prvi pogled ni bil nič posebnega. Imel je zardela lica, visoko čelo, velik nos in lase kratko porezane. Njegove oči so bile majhne, presunljive in globoko so težale pod gostimi in štrlečimi obrvmi.

Ampak kod to vsakdanjo zunanostjo, je bilo lahko najti moza iz velikega sveta, moza plemenite krvi. Najizrazitejši del njegovega lica, in ki je najbolj iznenadil, so bila njegova usta. Krepko in lepo so bila začrtana, četudi je bila spodnja ustnica nekoliko debela, in so imela fino ironično, posmehljivo potezo, ki je razorožila tudi najmanj boječ in jih prisilila, da so obmolknili. Kdor je te poteze videl, je pozabil na vsakdanjost, ki jo je sicer izražala stričeva oseba, ali bolje rečeno, ni našel na njem nobene vsakdanjosti več. Dalje prihodnjč.

rane in za zadostno število garderob bo kar najbolje preskrbljeno.

d ZEL. PEVSKO društvo „Drava“ priredi dne 5. marca zvečer v dvorani pri Gótzu pri pogrnenih mizah Volaričev koncert, združen s petjem in godbo. Na to uprizoritev, ki bo ena najlepših kulturnih prireditev v Mariboru, opozarjamo slavno občinstvo že sedaj. Vstopnina bo jako nizka, tako, da si bode lahko uprav vsak privoščil ta redki umetniški užitek. Podrobnosti bodemo pravočasno razglasili. — Odbor.

d RIBARSKO DRUSTVO „Stajerska dravska dolina“ naznanja vsem svojim rednim članom, da se bodo v najkrajšem času oddale ribjelovne kar te za postrve poteke. Vpisovanje se vrši pri gosp. Greinerju, trgovcu v Gosposki ulici št. 2 do inkluзивno 20.

KMECKA OHCET. Dotični gospod, ki se ni oddal irhastih hlač, katere si je izposodil za Planinski ples, naj jih takoj vrne g. Ferdo Pinterju, Aleksandrova cesta, ker se mora izposojena garderoba vendar enkrat vrniti. Prosimo!

Orlovski vestnik.

o USTANOVNI OBCNI ZBOR pohorskega orlovskega okrožja bo v nedeljo 20. februarja pri Sv. Lovrenu na Pohorju.

o TEL. ODESK OREL se je ustanovil pri Sv. Rupertu v Slov. gor. v nedeljo 13. februarja. Novi bratski odsek se priključi Sv. Lenarškemu okrožju. — Ustanovno zborovanje je vodil okrožni tajnik A. K. iz Maribora.

o ORLICE, pozor! V nedeljo, dne 20. t. m. se vrši ob 11. uri v telovadnici č. šolskih sester občni zbor orliškega krožka. Sestre, udeležite se občnega zborala!

o TELOVADNE URE telovadnega odseka Orel Maribor so od 13. februarja naprej v sledečem redu: V torek in četrtek od 8. do 10. ure člani; v soboto od 8. do 10. ure vadiateljski zbor. — Dijaški Orel ima telovadne ure ob torkih, četrkih in sobotah od 7. do 8. ure. Naraščaj telovadnega odseka ima telovadbo vsak petek in vsako soboto od 4. do 5. ure v telovadnici dekliške meščanske šole Cankarjeva ulica.

o 4. FANTOVSKI VECER telovadnega odseka Orel je bil prav živahen in zanimiv. Bratje podporni člani in prijatelji: Prihajajte tudi vi, da boste slišali in videli! Bog živi!

o GLEDALISKA predstava. V nedeljo, dne 20. t. m. popoldan ob 5. uri priredi dijaki Orli v društven dvorani JSZ (Splavarska ulica) gledalško predstavo. Uprizorili bodo priljubljeno spevoigro „Kovačev študent“ Ker je to prva spevoigra v novem letu, so vsi prijatelji godbe iskreno povabljeni. — Pripravljalni odbor.

Spomenica naših škofov proti sokolizaciji šol.

Ministrstvo prosvete kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, oddelek za osnovni pouk, je bilo dne 19. januarja 1920, pod št. 274, izdalo naredbu, s katero naj bi se v šole uvedla telovadba po sokolskem sistemu, obenem pa tudi vzgoja v sokolskem duhu. Ker je bila vlada opozorjena, da bi izvajanje te naredbe v Sloveniji od strani katoliškega ljudstva izzvalo odpor, je minister Trifunovič prerogativno sokolstvo po gori imenovan naredbi z odlokom z dne 12. maja 1. 1920 pod št. 4292 ukini. Ne meneč se zato, je Pribičević, ko je prevzel ministrstvo prosvete, izdal naredbu dne 4. oktobra 1920 pod št. 14.028, v kateri proti odloku ministra Trifunoviča zopet hoče v šole uvesti pouk in vzgojo šolske mladine izključno po ideji sokolstva (točka 4. podtočka g).

Preden označimo, kakšna je vzgoja mladine v sokolskem duhu, moramo poudariti, da se s to naredbu očitno krši zakon. Dokler namreč ustavodajna skupščina ne sklene novega šolskega zakona za kraljevino SHS, velja v Sloveniji dosedanj zakon, od 25. 5. 1868, kateri določa, da mora vzgoja biti verskonravna, za katolike torej po načelih in naukih njihove cerkve.

Minister pa nima pravice še vedno veljavnega zakona potom naredbe prelomiti, toda očitno ga prelamlja — ker uvaja v golo vzgojo, ki bistveno nasprotuje po sedanjem zakonu zanjamčeni verskonravni vzgoji.

Sokolska vzgoja se pa tudi zakonitim potom ne bo mogla ljudstvu vsiliti, ker kruto krši svobodo vesti ter verskega prepričanja otrok, staršev, učiteljev. Da je pa taka vzgoja zares proti katoliškemu duhu in proti krščanstvu, da, celo ateistična, je za Slovenijo lahko dokazati, tako po žalostnih dosedanjih izkušnjah, kakor po izjavah sokolskih predstavnikov samih.

Slovenski Sokol je svoj čas zares bil le narodno telovadno društvo, pa soditi ga moramo po tem, kakor se je razvil in kaj je danes. Ze nekako 20 let sem je Sokol v Sloveniji prenehal biti nadstrankarsko, izključno narodno telovadno društvo, marveč se je tekom let izprevergel v bojno organizacijo liberalne, danes demokratske stranke, tako da danes ni eden Slovenec, ki priznava načela krščanska, a je obenem poučen dovolj o sokolstvu, ne more biti član Sokola.

Treba je predvsem poudarjati, da je slovenski Sokol sledil zvesto stopnjam češkega Sokola. Češki Sokol pa se je leta 1910 na svojem občnem zboru dne 28. listopada očito postavil na protikatoliško stališče, ko je sprejel resolucijo: „Da se v sokolska društva ne smejo sprejemati kot člani pripadniki klerikalnih društev.“ Kaj se ima razumeti pod besedo „klerikalizem“, pa nam pove službeni „Vestnik sokolsky“ 6. svibnja 1920, stran 201, s sledečimi besedami: „Pitanje klerikalizma je pitanje vjere, kod nas poglavito pitanje katoličanstva. Katolicizam jô klerikalizam čitav i uvijek. Tko ne služi težnjama klerikalnim, to je narprosto jadan katolik. Pravi katolik jô i mora biti klerikalac. Zato jesmo i moramo biti proti katolicizmu.“ Ali češki Sokol ni samo proti katoličanstvu, ampak proti vsaki veri sploh. V istem „Vestniku Sokolskem“ čitamo o sokolima: „Ako smo misaoni ljudi 20. vjeka, jesmo i moramo biti protiv vjere.“ Toda oficijelno glasilo češkega Sokola gre še dalje. V 7. številki dne 8. travna 1920 se vprašujejo Sokoli: „Ili zar imate u žilama još uvijek onaj otrov iz Judeje, koji nam je u njih ulila rimo-katolička crkva?“ In dalje izvaja „Vestnik“, da sokolstvo donša človeštvu novo vero namesto krščanske: „S Tyršem vjerujemo, da postoji samo živa materija, obdarena silom, koju možemo zvati kako mu drago: Ili silom, ili nakopon božanskim duhom.“

Ta goli antikrščanski naturalizem, ki ga češko sokolstvo javno in očito brez vsakršnih ovinkov izpoveduje, je postal duševna last, program in smer tudi slovenskega sokolstva. Sam poznati načelnik slovenskega Sokola dr. Vidmar je na glavni skupščini sokolskega Saveza leta 1920 izjavil: „Idemo češkim putem i iđi ćemo i u buduće.“ Tako tudi češko sokolstvo naglašja: „Naši su ciljevi jedninstveni sa ciljevima sokolstva u Jugoslaviji.“ („Vestnik Sokolsky“ 21. X. 1920, stran 507.) Pa sam Jugoslovanski sokolski koledar 1920, stran 70, izjavlja, da „duh češkoga sokolstva je zavlado i našim sokolstvom.“ Sicer pa sta jugoslovanski in češki Sokol med seboj v bistveni zvezi in imata skupno višje vodstvo, od katerega sprejemata kulturno smer in direktive.

Dosledno po teh načelih je slovenski Sokol leta 1913 v svojem oficijelnem „Sokolskem vestniku“ (ožujak 13, stran 23) po znanem svojem vodji dr. Pestotniku izjavil, da je „krščanski svetovni nazor u oštroj protimbi s tendencama sokolstva. Crkveno klerikalni nazor oslanja se na temelj vjere, a svetovni se nazor Sokola temelji na iskustvima empirične znanosti, slobodnega mišljenja in uverenja.“ A že leto preje, 11. veljače 1921, je isti dr. Pestotnik kot avtoritativna oseba v slovenskem sokolstvu na tretjem občnem zboru sokolske župe Ljubljana izjavil: „Bez po jedonosnog kulturnog boja ne očekujemo frajne pobede sokolskih ideja.“ V „Sokolskem vestniku“, tretji letnik, stran 41, pa čitamo:

„Kot kulturni in misleči ljudje ne moremo biti prijatelji nobene dogmatične in hierarhične cerkve; naravno je tudi, da ne moremo simpatizirati s cerkvami te vrste.“

Kar se pa tiče posebič prosvetne delavnosti Sokola, opozarjamo na predavanja, ki se oficijelno od strani prosvetnokulturnega odseka Sokola prirejajo za njegove člane. Na takem ciklu predavanj meseca aprila 1920 v Zagrebu je predavatelj Dušan Grubič učil, da svet ni od Boga ustvarjen, da je sveto pismo židovska mitologija in da je svet in božanstvo eno in isto. Na tretjem predavanju se brezsmrtnost duše označuje kot fantazija in trdi: „Svu tu zgradu starog sujevjerja, koju je podiglo krščanstvo, treba razušiti, a onda sagraditi modernu i novu zgradu, šte se temelju na čelu, da je sve samo jedno: materija.“ A crkva se katolička u tem predavanju označuje kot največja neprijateljica človečanstva, „jer je propovijeda vjeru u bezsmrtnost duše i time počinja največji zločin, pogodujući egoizmu pojedinaca.“ Na temelju teh načel se je 1. 1920 izdelal program za predavanja po vseh sokolskih društvih, je torej cela ta stvar programatična, sistematična, ne pa zgolj slučajna. Ta akcija stoji pod vodstvom predsednika kulturno-prosvetnega oddela dr. Bogunoviča, od kojega tudi poteka misel, da naj klobi Sokol monopol za prosvetno delo v celi državi. („Sokolski Glasnik“ 1920 stran 54). To je dr. Bogunovič sam v „Novostima“ (25. VII. 1920) v celi seriji člankov dokazoval, da je kulturni program sokolstva proti-katoliški in proti-cerkveni, svobodomiseln, vselji česar se ne more več trditi, da bi bil Sokol izvenstrankarska, obče-narodna, kulturna organizacija, več je to organizacija z izrazito strankarskim, antikrščanskim, freigeistovskim programom, o kojem piše „Sokolski glasnik“ (1920, stran 422), da „če zamisliti krščanstvo.“

V istem pravcu se vrši sokolsko delo med nežno mladino, med takozvanim naraščajem, za katerega se zdaja „Sokolič.“ V tem listu se uvajajo novi prazniki v nasprotju s krščanskimi „Praznik spomladi“, „Bratstva“, itd., in se razlaga njihov pomen isto s poganškega stališča, oboževanje gole prirode, prirodnih sil in materializma, kar se naziva „evgenika“ kao religija budućnosti.“

Ako se stvar premisli do dna, gre sokolstvo, kakor se propagira v Sloveniji in deloma tudi že v Hrvatski, za tem, da se uvede goli naturalizem, ki izključuje v zadnjih posledicah vero v Boga sploh.

Srbski Sokol, srbsko čelništvo, ni šlo po tem po tem potu, ker tam visoko cenijo svojo dedno vero, ki je varoval srbski rod pred zasuženjem. In zato najdemo v „Četniku“ dr. M. Popovičevem leta 1912 prisego, ki se glasi: „Vernost Bogu i državnome glavaru.“ Sokol pa je za Sokoliče to prisego tako-le izpremenil: „Veran otađzbini in državnome glavaru.“ („Sokolič“, 1920, stran 3). Tako je sokolski

ideji nasprotno in sovražno že samo ime božje! Cisto naravno je, da je tudi vsa vzgoja naraščaja v nasprotju s krščansko idejo o Bogu in njegovih zapovedih.

Ako ministrstvu že ta principijelna izvajanja ne bi zadostovala, naj se pouči iz hrvatske knjižice „Kulturna načela sokolstva u češkoj in Jugoslaviji“, Zagreb 1920, in iz slovenske „Ajmo, mi Sokoli“, Ljubljana 1920. — Tu se prepriča, kako se vzgoja mladine po sokolskih društvih dejansko vrši; kako se mladina odvaja od izvrševanja verskih dolžnosti. Kdor se umisli v prej obrazložena načela našega sokolstva, temu bo to samoposebno jasno.

(Konec prih.)

Dopisi.

POBREŽJE pri Mariboru. Za velikodušno podporo 867 K, ki sem jo prejela od Prostovoljne požarne brigade na Pobrežju, izrekam vodstvu požarne brambe, posebno g. Ribiču, najpristrčnejšo zahvalo! — Frančiška Rakuš, vdova.

CRNA. Socialdemokratsko društvo „Svoboda“ je začelo prirejati s svojim tamburaškim zborom po različnih gostilnah ob sobotah zvečer svoje koncerte. Znano pa ti izrižeji! Na vabilih si namreč ne upajo naravnost povedati, da so to rdeči breknaki, temveč pod imenom „Družbinskih večerov“ hočejo zvabiti kaline v svoje kletke. Mi pa vprašamo: Ali so koncerti v postnem času na mestu in zakaj se prirejajo ravno v sobotnih večerih? Seveda za to, ker rdečkarji ne poznajo nobenega posta in ker se potem nedeljo morejo spoditi, na mesto da l opravili svojo krščansko dolžnost. Kame, boljše je topla postelja, kakor p mrzla cerkev? Pa seveda: Vera je privatna zadeva!

CADRAM. Dne 15. februarja je umrla tukaj č. šolska sestra Heriberta, rojena Alojzija Faleš iz Slivnice pri Mariboru v 29. letu svoje dobe. Bila je učiteljica za meščansko šolo. Težko bolana je prišla kot predstojnica v naš novi samostan, Bog naj tolaži njene potrte sestre, njej pa naj da večni raj. Naj ji sveti večna luč.

Narodno gospodarstvo.

g VREDNOST DENARJA. 1 dolar stane 142 do 142½ naših kron. Za 100 avstrijskih kron plačaš 24—25 naših kron, za 100 čehoslovaških kron moraš dati 180—183 naših kron, 100 laških lir stane 518—520 naših kron, za 100 nemških mark 238—241 naših kron.

g HMELJ. Na hmeljskem trgu v Žalcu je postalo popraševanje po hmelju nekoliko živahnije, kajti poprodalo se je 2—300 stotov hmelja. Cena za zatečki hmelj se je gibala med 2000—3000 K za 50 kg. Tudi tujege, zlasti hmelja iz Poljske, se je nekaj bal poprodalo. Ko bo zopet prost izvoz hmelja v Anglijo, je pričakovati v Žalcu živahne hmeljske trgovine.

MALA NAZNANILA

RAZNA: Sprejemam in izvršujem najhitreje in najceneje

vsa mizarska dela in popravila mizar Garb, Pobrežje pri Mariboru, Cesta na Brezje št. 17. 96

PRODA SE: Večja množina čisto tostrdi (medu) se prodaja, kg po 55 K. Naslov v upravnistvu lista. 2-4 93

Fotografični aparat se prodaja. Koroška c. 24, Maribor. 100

SLUŽBE: Krojaški pomočnik za malo delo, želi vstopiti v službo na deželi. Naslov v upravnistvu tega lista. 97

Učenec se sprejme v trgovino Baloh & Rosina Grajski trg 3, Maribor. 1-2 98

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare vrvvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Ceno kupite moške hlače 120—, 140—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srajce pisane ali bela K 120—, 145—, 170—, hlače vlna 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujavo platno 1 m 34— do 40—, šifoni, flak 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni rjpci, lepi á K 30—, 36—, 42—, konjske štrange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde, navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Alojziji Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Uspešno inserirate v Straži!